N°. 490. # DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

DONDERDAG 21 DECEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, N°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Heeren Postdirecteuren,

die het bedrag van de abonnements-gelden over het 3e kwartaal nog niet hebben overgemaakt, worden verzocht, dit alsnog te doen, wanneer zij geene vertraging in de ontvangst der Couranten willen ondervinden.

Wij hebben het gister reeds gezegd: zondert men het schrappen van eenige weinige duizende guldens van de hoofdstukken Justitie, Buitenlandsche en Binnenlandsche Zaken en Finantiën uit, dan werd van de Begrooting *alles* goedgekeurd, wat niet enkel eene uitstekende vermeerdering van uitgaven is, die zich tot het jaar 1855 bepaalt, maar *het begin* eener *blijvende* en *steeds klimmende* opvoering van uitgaven.

Nogtans, de weinige duizende guldens, die geschrapt werden, hadden eene meerdere beteekenis, dan de waarde van het betrekkelijk geringe cijfer schijnt aan te duiden.

Het »*halfje*« bij Buitenlandsche Zaken heeft door het geheele land weêrklank gevonden, en is voor de Nederlandsche Natie de maatstaf geweest van 't geen de heer VAN HALL al niet verdragen kan zonder de portefeuille van Buitenlandsche Zaken neder te leggen. Het »halfje« heeft de proef geleverd op de brommende stelling, ten vorigen jare verkondigd: »dat *dit* Ministerie, waar het voorstellen in het belang van het Vaderland geldt, zoo God het kracht geeft, *zijne stelling zal weten te handhaven!*«

De afkeuring, die de voorgestelde verhooging van het tractement van den secretaris-generaal bij Justitie, ondervond, was niet bloot weigering om dien ambtenaar, nog zoo kort geleden verbazend in zijne loopbaan gestegen, nu reeds *duizend guldens* méér toe te kennen: zij was de veroordeeling van een nieuw gepredikt stelsel des Ministers van Justitie onder den naam van *evenredigheids-stelsel*. Het was de weigering, om de Regering te volgen op den ingeslagen weg tot langzame verhooging van alle bezoldigingen, te beginnen met hen, die 't minst van allen verhooging behoeven.

Op het hoofdstuk IX B (departement van financiën) werd de som van ƒ 3,600 verworpen. Hoe klein het bedrag ook zij: de verwerping had hare beteekenis, en wij wenschen er thans een oogenblik de aandacht op te vestigen. Die ƒ 3,600 waren door den Minister van financiën voorgesteld om te strekken tot *verhooging* van den post van ƒ 27,060, benoodigd voor de tractementen van den secretaris, de verdere ambtenaren en bedienden van het grootboek der Nationale Schuld. Die verhooging werd evenwel nog gevolgd door de bedreiging »dat ook de kosten van administratie der »rentebetaling van de nationale schuld in het vervolg »hooger zullen loopen.« Te vergeefs zocht men naar eene geldige reden voor die verhooging, en omdat ze niet werd gevonden, stelde de heer VAN HOËVELL voor, die ƒ 3,600 te schrappen. Toen kwam de ware reden voor den dag, die uiterst karakteristiek was, om van de zelfstandigheid *dezer* Regering, om van de regtvaardigheid van haar oordeel, om van de gestrengheid, waarmede zij de cijfers der begrooting aan 't geen noodig was toetste, eenig juister denkbeeld te geven.

Wat was de reden?

»Het grootboek is geplaatst« — het zijn de woorden des Ministers van Finantiën — »onder eene commissie van zeer aanzienlijke en zeer gegoede ingezetenen van Amsterdam, welke die betrekking kosteloos »waarnemen....« »Het ligt in den aard der zaak, dat »die geachte mannen er prijs op stellen, dat de ambtenaren, die onder hen met het meer werkdadige »deel van die administratie belast zijn, billijk — ik »zeg niet rijk — billijk worden betaald.« Nu hadden die zeer aanzienlijke en zeer gegoede ingezetenen van Amsterdam den Minister van Finantiën eene begrooting ingediend, om aan te wijzen hoe hoog de ambtenaren moesten worden bezoldigd, en de Minister heeft die begrooting voetstoots *overgenomen*. De Minister van Finantiën voegde er, gewis tot naderen aandrang, het volgende bij: »Ik meen het »aan de billijkheid dezer Vergadering te kunnen over»laten te beslissen of hier geheel ter zijde moet worden »gesteld het gevoelen van die mannen, die zich kosteloos »met de directie van het grootboek hebben belast. Mogt »zij begrijpen, dat het uitgetrokken cijfer voor het belang »van de dienst niet noodig is, zou dit, geloof ik, »eenigzins los gehandeld zijn en zeer zeker in strijd »met het gevoelen van die mannen, die de zaak naar »hun geweten hebben onderzocht.«

De opgegeven grond: »zeer aanzienlijke mannen van *Amsterdam* hebben het noodig geacht en *deze* Regering *mag* dus niet weigeren« scheen zelfs *Amsterdammers* zoo weinig aanmoediging tot de aanneming voor, dat de heer GODEFROI er een nader woordje tot aandrang bij voegde. Hij had de zaak, omdat ze ook bij hem in den aanvang een ongunstigen indruk had gemaakt, opzettelijk onderzocht: en nadat hij *de noodige* en *zekere* informatiën had ingewonnen, was hij ten eenemale vóór het voorstel der aanzienlijke mannen gestemd. Hij had dan vernomen, dat de voornaamste reden tot de aanvrage was het voornemen, *om een ouden heer, die niet meer werken kan*, in plaats van te pensioneren, ambtenaar te doen blijven, onder behoud van zijn tractement, maar.... *met vrijstelling van arbeid!*

De Minister van Finantiën, ofschoon nog jong in het parlementair leven, had, door *die* omstandigheid te verzwijgen, getoond, geslepener te zijn dan de heer GODEFROI. De Minister rekende met *meer* grond op den indruk, dien het maken zou, wanneer de Nederlandsche Natie zou weten, dat het geld gevraagd werd door eenige zeer aanzienlijke en zeer gegoede ingezetenen van *Amsterdam*: en dat, wanneer *Amsterdammers* iets vragen, het hoogst gevaarlijk zou zijn, dat af te slaan. Dat was dan ook de meening van den heer VAN RAPPARD, die verklaarde, dat hij tegen het amendement zou stemmen, omdat hij vreesde: *»dat het ons »duur zou te staan komen«*, wanneer de Tweede Kamer der Staten-Generaal den moed had, een voorstel van zeer aanzienlijke Amsterdammers te verwerpen.

De meerderheid der Tweede Kamer scheen evenwel voor de gevolgen niet bang te zijn, en was van meening, dat men het geld der Natie niet mogt wegschenken, alleen, *omdat eenige aanzienlijke mannen uit Amsterdam daarover wenschten te beschikken*. En de begrooting der aanzienlijke heeren werd *verworpen*.

Wij juichen dit besluit der Tweede Kamer toe; omdat het gedicteerd werd door de billijkheid en door de regels, die ten aanzien van alle andere ambtenaren, in het belang der schatkist, gevolgd worden. Wij juichen het bovendien toe, omdat de Regering daaruit heeft kunnen leeren, dat het tooverwoord: *»Amsterdam wil het«*, geen onbeperkt gezag meer oefent in Nederland.

De voordragt der Regering en de middelen tot de verdediging bewijzen, eindelijk, onder welken invloed het geheele landsbestuur schijnt te geraken. Het is in 't duurste belang *van het overige Nederland*, dat de Tweede Kamer tegen de uitbreiding van dien invloed zich krachtig verzette, zoo dikwerf haar daartoe de gelegenheid zal worden aangeboden.

Met meer dan gewonen ophef — want slechts zeldzaam wordt de inhoud der artikelen door KAPITALE LETTERS aangewezen — maakt *de Nederlander* gewag van het belagchelijke advies *van de Fakkel*, ten voordeele van een *coup d'état*.

Na de ontsluijering der geheimen, die, ter zake van de April-beweging, heeft plaats gehad, hadden we gedacht, dat *de Nederlander* niet zoo groot gewigt zou hechten aan een advies van *de Fakkel*.

Wij wagen dus twee gissingen.

Zou de ophef in *de Nederlander* zijn gemaakt, om den volke te verkondigen, dat *de Fakkel* van zijne antipathie *na* April teruggekomen is en op nieuw de loftrompet steekt voor de anti-revolutionnaire partij? Zou er een nieuw verbond tusschen de beide redactiën gesloten, of de onderhandelingen daartoe in vollen gang zijn?

Of dient de quasi-felle bestrijding van het advies van *de Fakkel*, juist om er de aandacht op te vestigen en, indirect, het advies in de hand te werken? Het zou niet voor de eerste maal zijn, dat bestrijding gediend heeft, om te verwerven datgeen, waartegen men zich schijnbaar heeft verzet.

De *Nederlander* is verheugd over de aanneming van de begrooting voor *Oorlog*. Minder duidelijk is het ons, waarom het blad »verblijd« is, dat de aanneming *met niet zeer groote meerderheid* heeft plaats gehad. Dat zou nog wel eenige nadere toelichting behoeven.

Ter waardering van het voorregt der parlementaire vergaderingen, wenscht *de Nederlander* »nader te onderzoeken, wat er, in deze gewigtige discussie, door »de *niet-deskundigen* ter beschaming van *deskundigen*, »gezegd is.«

Wij vragen *den Nederlander*, in de eerste plaats, opgave van 't geen er door *deskundigen* eigenlijk is gezegd *ten betooge*, dat het aangevraagde cijfer, als gewoon cijfer, in den tegenwoordigen stand der militaire organisatie hier te lande, *noodig is?*

De *Nederlander* zal magtspreuken en groote woorden, *omdat* ze uit den mond van *deskundigen* zijn vernomen, immers niet gelijkstellen met een *gemotiveerd betoog*, waaruit de noodzakelijkheid zou gebleken zijn? Dan zouden »*deskundigen*« enkel op grond van *dien* titel, en zonder te behoeven het bewijs te leveren, dat zij het zijn, al zeer zonderling met »*niet-deskundigen*« kunnen omspringen!

In een volgend Nommer stellen wij ons voor, den *Nederlander* »tot nader onderzoek« aan te bieden, adviezen van »*niet-deskundigen*« met beleefde uitnoodiging om ze te wederleggen *niet* met klanken, die wél luiden doch voor 't verstand niets leerzaams leveren, maar met *goede* en *degelijke* gronden.

Eene aanmerking van den heer Thorbecke omtrent een ondergeschikt punt der begrooting van Marine gaf *de 's Gravenhaagsche Nieuwsbode* aanleiding tot het beweren, dat een afkeurend oordeel, over *een hoofdstuk der begrooting* uitgesproken, enkel den betrokken Minister treft, omdat geen ander minister dat te verdedigen heeft.

Hoe onjuist de gevolgtrekking is toonden wij in een vorig nummer aan.

Tegenover de aanhaling van de *Nieuwsbode* stellen wij thans de volgende verklaring van den heer Elout van Soeterwoude bij de *algemeene* beraadslaging over Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting:

»Ik aarzel nog, omdat ik in een afwijzend votum niet alléén eene veroordeeling zie der handelwijze van het geachte Hoofd van het Departement van Marine, maar *van den geheelen Raad van Ministers.* Ieder Minister immers, mijn heer de Voorzitter, hoe weinig dan ook de Ministerraad moge geacht worden een constitutionneel ligchaam te zijn, is verantwoordelijk *voor zijn aandeel* voor *de algemeene belangen des lands.* De Ministers van Oorlog, van Financiën, van Koloniën, Buitenlandsche en van Binnenlandsche Zaken behooren *allen* bekend te zijn *met den toestand van ons defensie wezen*, zoo te zee als te land, en tot verzekering daarvan *gezamentlijk* hunne krachten in te spannen. *Bij moeijelijke tijdsomstandigheden zoude anders de verantwoordelijkheid zwaar drukken.*«

Wij vragen: of deze verklaring over *de algemeene strekking* van het Hoofdstuk niet oneindig zwaarder moet wegen in het oog van *de Nieuwsbode*, omdat zij afkomstig is van een lid der partij, die *tot dusverre*

gewoon was het Ministerie der "tegenovergestelde rigting" te ondersteunen en, volgens hare woordvoerders, daarmede zal voortgaan zoolang zulks met de eigenaardigheid harer beginselen (?) overeenkomt?

Jaarlijks worden bij de begrooting wijdloopige discussiën gevoerd over de vraag, of de Rijks-Advokaten al dan niet moeten behouden blijven.

Er zijn van die tooneelen, gelijk de heer VAN HOËVELL opmerkte, die zich telkenmale bij de behandeling der begrooting herhalen.

Wanneer zal dan toch die vraag eene definitieve beslissing erlangen?

Zij is, volgens onze meening, niet zoo moeijelijk als de heer VAN RAPPARD zich voorstelt, en het *voor* en het *tegen* schijnt waarlijk voldoende toegelicht.

Eene *geheele* verandering in de Algemeene wet van 26 Augustus 1822 is daartoe volstrekt niet noodzakelijk.

Art. 247 dier wet, waarop men zich beroept, spreekt met geen enkel woord van de Rijks-advokaten.

Met eene kleine wijziging in het wetboek van strafvordering, met de bepaling, dat het openbaar ministerie als principale, en niet als gevoegde partij in belastingzaken zal optreden, is de geheele zaak geregeld.

Het is inderdaad geen reuzenwerk, om de hier gevorderde verandering tot stand te brengen en, nu men toch den weg van partiële wijzigingen heeft ingeslagen, is het wel der moeite waard er deze nog bij te voegen.

Men zegge niet, dat door de afschaffing geene bezuiniging zou worden verkregen.

Het voorbeeld, ten betooge van het tegendeel, door den heer DIRKS aangehaald, is al zeer ongelukkig gekozen. In het door hem bedoelde geval kwamen de kosten ten laste der tegenpartij, zoodat de Staat, als triumpherende partij, niets had behoeven uit te geven, ook indien de zaak door een ander dan de Rijksadvokaat ware behandeld.

Maar men verlieze daarenboven niet uit het oog, dat de civiele processen, die de Staat te voeren heeft, niet menigvuldig zijn. In sommige provincien is het eene zeldzaamheid, wanneer zich zoodanig proces opdoet.

De persoonlijke actiën tegen den Staat behooren, volgens de wet op de Regterlijke organisatie (art. 87) uitsluitend bij den Hoogen Raad.

De behandeling dezer zaken kan aan den Landsadvokaat, die der belastingzaken aan het openbaar Ministerie worden opgedragen, terwijl, zoo er nu en dan in deze of gene provincie een burgerlijk regtsgeding te voeren is, waarvoor het Ministerie van een Advokaat moet worden ingeroepen, de kosten, daardoor te veroorzaken, niet zoo hoog kunnen zijn, wanneer het bestaande tarief gevolgd wordt. Indien men echter daartegen opziet, waarom dan niet het openbaar Ministerie ook met civiele zaken belast, gelijk dit reeds in Nederlandsch-Indie geschiedt en onder anderen aldáár heeft plaats gehad in de zaak van HOEVENAAR als gemagtigde van den heer E. A. VAN VLOTEN, welke thans in hooger beroep aan de beslissing van den Hoogen Raad onderworpen is? Misschien zullen sommigen in hunne zucht tot opdrijving der uitgaven het gevoelen aankleven, dat de Rijks-advocaten niet alleen onmisbaar, maar bovendien te karig bezoldigd zijn; maar wanneer de leden der Kamer de zaak met onpartijdigheid willen nagaan, dan zullen zij moeten erkennen, dat de Rijks-advocatie even noodzakelijk is als het vijfde rad aan den wagen.

In een tijd, waarin op kerkelijk gebied zich zooveel beweging openbaart, die uit het verschil in godsdienstige overtuiging meestal voortvloeit, en bij de menigvuldige schokken, die eene gevestigde overtuiging door den heftigen strijd der meeningen ondervindt, waardoor op elk deel van het maatschappelijk gebied, ja in school en huisgezin niet zelden de twijfelachtige vraag wordt vernomen: wat is waarheid? onder zulke omstandigheden doet zich vooral de behoefte gevoelen aan een vasten grondslag, aan versterking van eigen inzigt en meening, aan een doeltreffend middel, om tot zelfbewustheid te komen van hetgeen men gelooft en belijdt. Men behoort in elk geval, maar het meest waar het de godsdienst geldt, te weten, op welken grond men staat; dat is het belang van elk individu, van de Kerk en ook van den Staat. Gemis aan zelfstandigheid in hetgeen zoo menigmaal tot hefboom wordt gebezigd om bijzondere bedoelingen te verwezenlijken; gebrek aan kerkelijk bewustzijn, waardoor zoo menigeen het werktuig wordt van anderen, volks*waan*, die al te dikwijls wordt geprikkeld en aangevuurd, tot godsdienstige hartstogtelijkheid, en nog veel meer van dien aard strekte [illegible] van vroegeren, en lateren en ook [illegible] om de rust van den Staat te bedreigen. Zoo heeft de Staat belang, dat de natie ook in het godsdienstige, niet in eene of andere rigting worde *medegesleept*, maar dat ieder, tot welke godsdienstige gezindheid hij behoort, slechts bedaardelijk *volgt* waar hem zijne overtuiging heen drijft. Van die zijde beschouwd hebben wij niet slechts aan te kondigen, maar ook gunstig aan te bevelen, een onlangs uitgekomen *eerste* aflevering van een huisboek voor den beschaafden stand, getiteld: *de grondwaarheden der christelijke godsdienst*, naar het hoogduitsch van HERMAN POMPER met eene aanbevelende voorrede van Ds. D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE. Die voorrede troffen wij in de *eerste* aflevering niet aan, zoodat wij de gronden van *die* aanbeveling niet kennen en dus ook niet kunnen beoordeelen. Zooveel alleen willen wij er van zeggen, dat door geene streng kerkelijk-regtzinnige rigting dit geschrift zal worden toegejuicht; — ofschoon het een confessionele geest draagt. Tot proeve daarvan strekt eene zeer lezenswaardige en naar ons inzien zeer aannemelijke ontwikkeling van de vraag: "in welke betrekking staat het gezag der symbolische "geschriften tot de overige hoofdwaarheden van het "protestantismus, daar alleen de heilige schrift de bron "van kennis der christelijke godsdienst is?" Op die vraag krijgen wij een antwoord waaruit ons duidelijk wordt, in welken zin de Staat de kerkelijke reglementen als het criterium van een kerkgenootschap kan beschouwen.

"Zij zijn de statuten der kerk als maatschappij; de authentieke verklaringen, hoe de heilige schrift in onze kerk begrepen en uitgelegd wordt, zij zijn de meeningen niet van bijzondere personen, maar van de protestansche kerkelijke maatschappij over die waarheden, welke als op den bijbel gegrond opentlijk gezag hebben. Zij zijn uit de heilige schrift zamengetrokken en hebben deze tot grondslag, niet een grondslag buiten en beneveus de schrift, maar de kern en inhoud der schrift, het hervormd leerbegrip: zoodat zij niet een grondregel van het geloof maar de opneming van het geloof en de leer en belijdenis der kerk en de uitlegging des bijbels zijn voor hen welke leden dezer zigtbare, godsdienstige gemeenschap zijn willen, omdat ook zij gelooven dat hunne leer en belijdenis christelijk en bijbelsch is. Zij zijn tevens niet alleen een middel ter beoordeeling van eenig geschrift of leering, of deze slechts in zoover eene voorstelling van het hervormd geloof zijn, als zij met de belijdenis der kerk overeenstemmen, maar ook de toetssteen van het leeraarambt in de kerk. Zoo als oorspronkelijk het geval was, zoo zijn zij ook nu nog het onderscheidend herkenningsteeken der gemeenschap met de kerk; het afweringsmiddel der dwalingen van andere godsdienstige genootschappen; de bescherming tegen misvorming van het geloof en het middenpunt van de eenheid harer kerk. Zij behooren tot het wezen onzer kerk even zoo goed als de roomsche belijdenisschriften tot de roomsche kerk. Met de verloochening daarvan houdt men op, [illegible] kerk te zijn."

In de volgende afleveringen zal welligt eenig licht verspreid worden over de betrekking van de kerk tot den staat, over het regt en den pligt der overheid en over andere vraagpunten, die door de anti-revolutionnare partij aan de orde van den dag worden gebragt. De bijzonder goedkoope prijs van het werk en de nette uitvoering zijn geschikte middelen om het meer algemeen te maken; — een ruim vertier moge dat middel bekroonen.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Toen het verdrag, waarvan de inhoud met reikhalzend verlangen werd te gemoet gezien, dezer dagen eindelijk bekend werd was de vraag: Welke houding zal Pruissen aannemen? Zal het zijne adhaesie schenken aan het tractaat? Bij voorraad reeds had men zich deswege in allerlei gissingen verdiept. Ook in het Engelsche parlement werd over de houding dier mogendheid breedvoerig gesproken, en men moet erkennen, dat men niet veel hoop scheen te hebben op hare hulp en ondersteuning. Sommige leden van het parlement hebben zich zelfs ten aanzien van Pruissen eenige woorden doen ontvallen, die alles behalve zoetsappig waren. Pruissen's staatkunde — niet alleen die zij nu, maar die zij reeds sedert jaren volgt — werd hevig gegispt, en tevens er op gewezen hoe die mogendheid sedert jaren, eene zeer dubbelhartige rol speelt, die aanleiding tot wantrouwen gaf, en Napoleon I ook zeer tegen haar innam. In één woord: een terugblik op de staatkunde van Pruissen gedurende eene reeks van jaren gaf weinig hoop op hare opregte medewerking voor de toekomst. Het ware voorzeker raadzaam geweest, dat oordeel, welligt niet onjuist, op te schortsen, althans niet in het openbaar te kennen te geven; het doen van verwijtingen en het uiten van wantrouwen, is in geen geval toch het middel om zich te verzekeren van het bondgenootschap dezer mogendheid, wier medewerking niet versmaad mag worden. Het oordeel in het parlement uitgesproken, is thans een fait accompli. Vragen wij daarom nu liever: welke houding neemt Pruissen aan; schenkt het zijne goedkeuring aan het alliantie-tractaat? Het antwoord op deze vraag vinden onze lezers in een telegrafisch berigt uit Weenen, gister reeds medegedeeld. Daaruit blijkt toch, dat Pruissen niet toetreedt tot het tractaat van 2 December, maar op nieuw afzonderlijke onderhandelingen met Frankrijk en Engeland zal aanknoopen. Maar zijn Frankrijk en Engeland daartoe bereid? Die vraag had men vooraf wel mogen trachten op te lossen. En wat zal de Duitsche bond doen indien Pruissen niet toetreedt tot het verdrag? Zietdaar een paar vragen, welke in ons oog niet van belang ontbloot zijn. Doch het zou gewaagd zijn om, nu reeds, daarop een stellig antwoord te geven. Voor het oogenblik is alleen de niet onmiddellijke toetreding van Pruissen te constateren. Wij zeggen *niet onmiddellijke*, omdat eene toekomstige toetreding niet onder de onwaarschijnlijkheden behoort; doch de tijd *wanneer* is moeijelijk te bepalen.

Wat de Westersche mogendheden betreft, deze geven van dag tot dag meer blijk van hun voornemen om den oorlog met de uiterste kracht door te zetten. De Engelschen gaan ten deze voor.

In de zitting van eergister heeft het Hoogerhuis de bill aangenomen, waarbij de inlijving van vreemdelingen in het leger wordt toegestaan en zulks in weerwil van de hevige tegenkanting van Lord Ellenborough en Lord Derby. De bill is onmiddellijk naar het Lagerhuis gezonden en gister reeds moet de eerste lezing daarvan hebben plaats gehad. Men is in het Lagerhuis veel oppositie te wachten, vooral van den kant des heeren d'Israeli, die vooraf reeds verklaard heeft, dat hij de bill ten *hevigste* en *zonder genade* zal bestrijden. Men hield het niet voor onwaarschijnlijk, dat zij zou worden verworpen.

Volgens de *Times* zou het kabinet, indien de uitslag der beraadslagingen in het Lagerhuis [illegible] mogt zijn, zijn ontslag nemen. Het is ligt te begrijpen, dat dit besluit aan de beraadslagingen nog meer gewigt bijzet. Wanneer het kabinet zijn ontslag neemt, dan zou er op dit oogenblik slechts één man zijn geschikt, om dan het hoofd van het nieuwe bewind te staan, namelijk Lord Palmerston, en het is bekend, dat hij er voor is om den oorlog tegen Rusland tot het uiterste voort te zetten.

De beraadslaging dus, welke gister in het Lagerhuis heeft plaats gehad, was zeer zeker van groot belang.

Zij zal ook de laatste belangrijke beraadslaging, gedurende deze buitengewone zitting, zijn geweest. Eergister heeft lord John Russell in het Lagerhuis aangekondigd, dat de financiële gesteldheid van het land na het reces zal worden behandeld, en in het Hoogerhuis is door Lord Aberdeen medegedeeld, dat het parlement, na het reces, weder op 23 Januarij zal bijeenkomen.

Te Parijs was zeer veel sprake van eene leening door de Fransche regering aan te gaan. Doch er bestaat slechts weinig zekerheid ten deze. Wat eeniglijk met juistheid kan gezegd worden is, dat dit gerucht veel bijgedragen heeft tot eene daling der fondsen.

Ten aanzien van het oorlogstooneel is weinig nieuws te vermelden. Een depêche van den admiraal Hamelin, onder dagteekening van 3 December, deelt mede, dat het korps van generaal Liprandi, naar men verzekert, de hoogten van Balaklava verlaten had, om zich te voegen bij het Russische leger ten noorden van Tchernai. Mannen van het vak zijn alleen bevoegd, om deze strategische beweging te beoordeelen.

Uit Madrid wordt gemeld, dat de zitting der Cortes [illegible] over het gedrag van het ministerie van veertig uren. Tengevolge eener redevoering van den heer Rios-Rosas, een der oud-ministers, werd met eene groote meerderheid besloten, over te gaan tot de orde van den dag, en zulks in weerwil van het hevig protest daartegen van de uiterste linkerzijde.

De zitting van den 13 werd gewijd aan de lezing van het verslag, strekkende tot het instellen eener parlementaire enquête in de zaak van Koningin Maria Christine. De commissie was van oordeel, dat er reden bestaat tot het instellen der enquête.

In dezelfde zitting heeft de vergadering beraadslaagd over het ontwerp van wet, waarbij de functie van afgevaardigde met eene andere betrekking onvereenigbaar wordt verklaard, alsmede werd behandeld een voorstel van den heer Sevane, tot opheffing der doodstraf ter zake van staatkundige delicten.

Bij gelegenheid van verkiezingen hebben te Aranjuez hevige onlusten plaats gehad.

In Italie bestaat op dit oogenblik veel spanning. In het kleine Hertogdom Massa-Carrara hebben ongeregeldheden plaats gehad, welke het voorteeken tot deze onlusten waren.

Men weet ook, dat er zelfs te Turin ongeregeldheden hebben plaats gehad, waartoe de duurte van het brood tot voorwendsel strekte. Maar te Piemont heeft de regering de openbare meening voor zich, en dit geeft haar zekere zedelijke kracht, om alle oproerige bewegingen te onderdrukken: eene kracht welke aan de meeste der overige Italiaansche regeringen ontbreekt.

Eene depêche uit Kopenhagen van den 18 meldt [illegible] dien dag de opening der nieuw gekozene (Folksthing) heeft plaats gehad. De Koning heeft deze plegtigheid niet bijgewoond. De heer Bang, de eerste der nieuw benoemde ministers, heeft voorlezing gedaan van het Kon. besluit, waarbij de zitting wordt geopend verklaard. Dit stuk werd met een negen maal herhaald "*Leve de Koning*" begroet. De Vergadering heeft daarop den heer Roswitt tot president herkozen. De regering heeft aangekondigd, dat zij den volgenden dag der beide Kamers eene mededeeling zou doen.

De boodschap van den president der Vereenigde Staten van Noord-Amerika levert veel stof tot spreken.

Over het algemeen beschouwt men dit stuk als zeer krachtig en niet uittartende gelijk eenigen verwachtten. Niettemin bezit het onderscheidene zinsneden, welke niet aangenaam moeten zijn voor verschillende staten van het vaste land, ofschoon de heer Pierce geen enkele mogendheid met den vinger aanwijst.

De President protesteert nietemin tegen elk denkbeeld van uitbreiding der Vereenigde Staten, en verklaart dat de Unie zich moet onthouden van elke inmenging in de verwikkelingen, welke thans in Europa plaats grijpen, hetzij ten voordeele van de eene of van de andere partij.

zonder dat deze staatkundige onthouding nogtans elke handelsuitbreiding moet uitsluiten.

Hij kan niet huldigen de beginselen, welke Frankrijk en Engeland in den tegenwoordigen oorlog ten aanzien der regten van de onzijdigen hebben aangenomen.

Hij drukt den wensch uit, dat de Fransche regering zich voldaan zal verklaren over de verklaringen, welke ten opzigte der zaak van de heer Dillon, Fransch consul te Francisco, gegeven zijn, en verder deelt de President ook mede, dat het geschil wegens het gebeurde met den heer Soulé geheel bijgelegd is.

De heer Pierce verklaart zich slechts op zeer onbestemde en onbepaalde wijze omtrent de betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en Spanje en gewaagt niet geen enkel woord over Cuba.

De *Canada*, welke de mail uit New York van den 5 December en de boodschap van den President heeft aangebragt, meldt, dat dit stuk in de geheele Unie als zeer gematigd wordt beschouwd.

Men doodverwt den heer Bright als president van den Senaat.

Berigten uit San Francisco van 9 November melden, dat de Fransche oorlogsbrik *Obligado* naar Guaymas is gestevend, ten einde narigt te erlangen ten opzigte der omstandigheden, die den dood van graaf Raousset-Boulbon zijn voorafgegaan.

Berigten uit Havanna bevatten eene correspondentie tusschen den kapitein-generaal en den kommandant der vloot.

Monagras is benoemd tot president der republiek van Venezuela. Hij heeft eene gedeeltelijke amnestie doen afkondigen, na Vasquez te hebben doen teregt staan.

Graaf van Elgin heeft te Quebec een afscheids-diner gegeven.

De *Great-Western* is te Southampton aangekomen met de mail van Plata en Brazilië. De berigten zijn van de volgende dagteekeningen: Buenos Ayres 2 November, Montevideo 5 November en Rio Janeiro 14 November. Te Paraguay is een verschil ontstaan tusschen de Amerikanen en den President: Ten gevolge daarvan hebben zich de Amerikanen verwijderd, terwijl de President de scheepvaart op den stroom aan alle oorlogschepen van vreemde natiën heeft verboden. Te Rio maakten de Brazilianen eene vloot van tien steamers gereed, om daarmede naar Paraguay te vertrekken, ten einde van den President Lopez voldoening te eischen voor de beleediging hunnen minister aangedaan.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 20 DECEMBER.

Is ingekomen een wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen in de wet van 12 April 1850, betrekkelijk de brievenposterij. — Verzending naar de afdeelingen.

De Voorzitter geeft kennis, dat door de afdeelingen tot rapporteurs benoemd zijn voor het voorstel van den heer VAN NISPEN c. s., tot afschaffing van den accijns op de rogge, de heeren: Strens, Schimmelpenninck van der Oije, Donker, Hoffman en van Rappard.

Vervolgens is de Kamer overgegaan in comité ter behandeling van het reglement omtrent de boekerij der Kamer.

De Vergadering heropend zijnde, is aan de orde het ontwerp van credietwet van Hoofdstuk VIII. (Marine.)

De MIN. VAN FIN. beantwoordt kortelijk de aanmerkingen, in het eindverslag opgenomen, ten gevolge, waarvan het opschrift en de considerans van het ontwerp eenigzins worden gewijzigd. De considerans zal aldus luiden: »Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat de begrooting voor het VIIIste Hoofdstuk der Staatsuitgaven voor den jare 1855, waarvan het ontwerp, ingevolge art. 12 der Grondwet den Staten-Generaal is aangeboden, niet vóór den 1sten Januarij 1855 zal kunnen worden vastgesteld, en inmiddels de noodzakelijkheid bestaat te zorgen, dat 's Rijks dienst, betreffende het Departement van Marine aan geen stilstand worde blootgesteld,« enz.

De heer ROCHUSSEN gelooft, dat de weg, dien de Regering voorloopig heeft ingeslagen, de meest doelmatige is, welke gevolgd kon worden. De voorschriften van de Grondwet worden nageleefd de zaken worden voor het oogenblik geregeld, en de toekomst vrijgelaten. Daar wij ons nu in een oogenblik van overgang voor de marine bevinden, zoo acht hij het van belang, bij deze gelegenheid de redenen te doen uitkomen, waarom hij tegen het VIIIste hoofdstuk heeft gesproken en gestemd.

De *Voorzitter* merkt op, dat dit treden is op het gebied der algemeene beschouwing over het vroeger afgestemde hoofdstuk. Hij verzoekt den spreker zijne rede zoodanig in te rigten, dat zij meer een blik op de toekomst slaat.

De heer ROCHUSSEN vervolgt daarop zijne rede en zet daarin uiteen, wat hij in het belang der marine voor het vervolg noodzakelijk acht: 1o. Hij verlangt, dat het verder verval der marine worde voorkomen en dat de middelen worden aangevraagd, om dat verval te verhoeden. 2o. Verlangt hij dat de schepen, die zeewaardig zijn gekeurd, in staat worden gesteld, zoo dit noodig ware, dadelijk dienst te kunnen doen. Tot dat einde moeten zij van behoorlijke uitrusting worden voorzien. In de tuighuizen moet zoodanige voorraad voorhanden zijn, dat men de bedoelde schepen met den vereischten spoed in zee zou kunnen brengen. 3o. Voor de toekomst wenscht hij, dat er een vast stelsel worde aangenomen, dat zijn regelen, niet omtrent het bouwen van schepen, maar volgens welke 's Rijks zeewezen ingerigt en beheerd zal worden. 4o. Verlangt hij de regeling van de verhouding der marine, in verband met Oost-Indie. Hij wenscht geen herstel der koloniale marine, maar dat er een behoorlijk aantal schepen in de Oost-Indische bezittingen aanwezig zullen zijn, die daar voor de dienst bestemd blijven en niet heen en weder naar het moederland varen, gekommandeerd door officieren van de koninklijke marine en bemand door schepelingen, evenzeer van de Koninklijke marine, zoo noodig, door inlanders aangevuld. 5o. Verlangt hij regeling van de geldelijke verhouding tusschen de Koninklijke marine en de marine in de Oost. De Oost-Indische koloniën moesten voor de dienst in gewone tijden betalen, maar tevens voorzien in de behoefte aan een auxiliair eskader, om, zoo ze worden bedreigd, dienst te kunnen doen. Eerst dàn zou men kunnen bepalen, wat voor de behoefte van het moederland zou kunnen strekken. 6o. Voorts geeft hij in overweging of er geene groote besparing en vereenvoudiging zou kunnen ontstaan, zoo men eene werf voor den aanbouw, en eene andere voor de reparatiën in beginsel aannam. 7o. Keurt hij het niet goed, dat de opleiding der adelborsten in twee inrigtingen plaats heeft. Eindelijk 8o. geeft hij in overweging, in hoe verre het raadzaam zijn zou, een zeeraad te vestigen, waardoor die gewigtige tak van 's Rijks dienst, niet uitsluitend onder de leiding en regeling van een Minister bleven. Dat zijn de denkbeelden, die hij aan den toekomstigen Minister van Marine in overweging geeft. Hij vindt het loyaler vooraf te zeggen, wat men eigenlijk verlangt, dan naderhand eene nuttelooze kritiek te houden, over fais accomplis.

De heer VAN GOLTSTEIN acht zich verpligt, nadat de vorige spreker zijne denkbeelden over de toekomstige inrigting van onze marine heeft blootgelegd, te kennen te geven, dat hij zich in verschillende opzigten met zijne gedachten niet kan vereenigen. Dat is, o. a., het geval met eene verhooging der uitgaven tot uitbreiding van het materieel. Hij meent toch, dat door eene betere inrigting der begrooting, dat doel zonder hoogere uitgaven zou kunnen bereikt worden. Overigens zal Spr. deze credietwet aannemen, om deze dienst niet te stremmen. Er bestaat dringende noodzakelijkheid af te wijken van den regel, om eene begrooting voor één jaar aan te nemen.

De heer HUGENHOLTZ acht zich ook verpligt, nu de eerste spreker het woord gevoerd heeft, tegen diens rede te moeten opkomen. Hij wijst op enkele punten der aangewezen verbeteringen, die met elkander in strijd zijn. Zijn doel daarmede is te doen uitkomen, dat de zienswijze, door den eersten spreker blootgelegd, geen leiddraad voor den aanstaanden minister zijn kan.

De heer GEVERS VAN ENDEGEEST wijst op de gevolgen, die hij voorzien heeft van de betreurenswaardige afstemming van het VIIIste hoofdstuk. Men heeft afgestemd, om het gebrek aan stelsel. Nu vraagt hij of men dadelijk of spoedig een stelsel zou verkrijgen. Men heeft verlangd een vasten stand van zaken, vastheid in onze Marine. Men heeft een onbepaald interim verkregen. Men wilde een spoedig herstel der marine, en krachtige maatregelen, ten einde op alle eventualiteiten bedacht te zijn. In den tijdelijken toestand, waarin wij geraakt zijn, is het niet te verwachten, dat de Minister *ad interim* niets anders zou te doen hebben dan zich met die regeling bezig te houden.

Men heeft aangedrongen op een spoedig herstel onzer Marine. En men heeft allerlei belemmeringen geschept, die dit zullen benoeijelijken. Men heeft vermeerdering van uitgaven verlangd, en men krijgt nu eene vorige begrooting, die ƒ 250,000 minder is dan voor 1855 aangevraagd was. Men heeft vermindering van administratie-kosten begeerd, en men heeft er nu meer bekomen. Men heeft de noodzakelijkheid erkend, om het materieel te vermeerderen en er wordt thans minder voor toegekend, dan op de begrooting voor 1855 voorkwam. Men wilde van de begrooting aflaten kosten, die niet tot de eigenlijke marine behoorden en op deze begrooting komen nog veel meer van die kosten voor dan de afgestemde. Ook voor de active zeemagt wordt minder toegestaan. Spreker zegt, dat dit dan de gevolgen van de afstemming zijn. Hij betreurt, dat die afstemming heeft plaats gehad, waarop men echter thans niet meer kan terugkomen.

Hij is het met den tweeden spreker eens, dat er nu wel niets anders overblijft, dan het voorgedragen ontwerp aan te nemen, maar hij wil dit dan toch niet doen zonder zijn leedwezen uit te drukken over een besluit, dat hem tot die noodzakelijkheid gebragt heeft. Hij betreurt het, dat men door dat besluit van den goeden weg is afgeleid. Hij bejammert het, dat de afgetreden Minister van Marine zich niet beter heeft kunnen uiten en zijne gevoelens niet heeft kunnen bloot leggen. Had hij de welsprekendheid en de inspiratie gehad, die bijv. de Minister van Oorlog aan den dag legde, toen Z. Exc. van den tiendaagschen veldtogt sprak, de Minister van Marine zou dan nog Minister zijn. Hij betreurt het daarom en hij heeft er behoefte aan zijn leedwezen daarover kenbaar te maken, dat men zich door indrukken van het oogenblik heeft laten wegslepen, om het VIIIe Hoofdstuk af te stemmen.

De heer THORBECKE zegt, dat de eerste spreker eene soort van instructie voor den toekomstigen minister van marine heeft geleverd, terwijl de laatste spreker eene lijkrede op den afgetreden minister heeft gehouden en tevens eene zekere censuur heeft uitgeoefend tegen hen, die tegen het hoofdstuk hebben gestemd. Hij heeft alleen het woord gevraagd, om te zeggen, dat hij niet wenscht gerangschikt te worden onder die leden, die zich door oogenblikkelijke indrukken hebben laten wegslepen, om hunne stem aan het hoofdstuk te weigeren.

De algemeene beraadslagingen zijn daarop gesloten. Artt. 1 en 2 worden achtervolgens goedgekeurd, nadat laatstgemeld artikel, ten gevolge eener aanmerking van den heer Thorbecke, nog eene wijziging in de redactie heeft ondergaan.

Hierna wordt het geheele ontwerp tot voorloopige vast stelling van het hoofdstuk van Marine voor 1855, met algemeene stemmen *aangenomen*.

DISCUSSIEN OVER DE WET OP DE MIDDELEN.

De heer ZYLKER treedt in eenige beschouwingen over de wet op de middelen; en verklaart zich daarin tegen de onevenredigheid, waarmede de belastingen worden geheven. Meer in het bijzonder verheft Spr. zijne stem tegen de Staatsloterij en dringt zoo al niet op hare afschaffing, dan toch op hare hervorming aan, ter wegneming van de grootste misbruiken. Spr. constateert tevens, dat de heer van Lennep ten vorigen jare *plegtig heeft verklaard*, nimmer weder te zullen stemmen voor eene wet op de middelen, zoolang er de loterij als middel van inkomsten op zal voorkomen. Spr. zelf heeft, buiten het bezwaar tegen de loterij, nog vele andere bezwaren, waaronder het stelsel der accijnsen eene voorname plaats bekleedt, die hem beletten zijne stem te geven aan de wet op de middelen.

De heer HENGST herinnert, dat zijne jaarlijksche bezwaren tegen de wet op de middelen *niet* zijn opgeheven, weshalve hij zich ook *nu* verpligt ziet, daar tegen te stemmen. Met den vorigen spreker bestrijdt hij o. a, het langer behoud van de Staatsloterij.

De heer VAN LENNEP zegt, dat indien de Kamer niet eene soort van overeenkomst gesloten had met de Regering, om al wat de belastingszaken betrof statu quo te laten; dan zou hij zelfs het woord niet gevraagd, maar de wet op de middelen *afgestemd* hebben, gelijk hij dit ten vorigen jare had te kennen gegeven. Maar nu moet hij zeggen, dat hij het betreurt, dat ook deze Min. van Finantiën voor alsnog niets omtrent zijne plannen betrekkelijk de Staatsloterij had medegedeeld. Spreker gewaagt van de veeljarige pogingen van den heer Meijer, om de loterij te hervormen, en van de goedkeuring die 's mans plannen van bevoegde zijde te beurt valt. Spr. hoopt dan ook, dat de Regering zich ten nutte zal maken den tijd, haar nu geschonken, om deze zaak te regelen; want het zou hem leed doen, bijaldien hij, wegens een klein onderdeel der wet, zich zou moeten verzetten tegen eene Regering, die Spr. anders zoo gaarne ondersteunt.

De *Minister van Finantiën* zal, bij de beantwoording der gemaakte bedenkingen, zeer kort zijn. Wat de loterij betreft: de Minister hoopt zich den tijd van nadenken, hem vergund, ten nutte te maken, ofschoon een Minister van Finantiën weinig tijd tot nadenken overblijft. Omtrent de zaak der loterij, bestaat er een groot verschil van gevoelen: de een wil haar afgeschaft, de andere hervormd hebben. In den laatsten tijd heeft men er zich op toegelegd, om vele misbruiken te keer te gaan. Het grootste bezwaar ligt in 't verhuren van de loten; maar bij de afschaffing van de huur zou welligt de geheele loterij te niet gaan. Schafte men de loterij zelve af, men liep gevaar, dat de ingezetenen zich zouden overgeven aan andere, minder zekere loterijen. Wat de plannen van den heer Meijer betreft: de Minister acht ook daaromtrent tijd van onderzoek noodig, ten einde eene beslissing te kunnen nemen.

Op de aanmerkingen betrekkelijk de accijnsen zal de Min. niet antwoorden; want *na het reces* zou het belastingstelsel in al zijn omvang, door deze kamer, ter sprake kunnen gebragt worden. Het voornemen der regering is dan ook, om, na het reces, *hare denkbeelden te formuleren in bepaalde voorstellen*, ten einde die ten meeste nutte van het Vaderland te doen strekken.

De heer VAN NISPEN juicht het toe, dat de regering een vrij en krachtig initiatief wil nemen, om de natie te verligten van lasten; maar de jongste verklaring der Regering was Spr. niet voldoende voorgekomen, om hem te beletten deel te nemen aan een voorstel tot afschaffing van belastingen.

De heer MACKAY spreekt mede tegen de loterij en gelooft, dat er wel middelen zijn, om haar van de grootste misbruiken te zuiveren. Ook Spr. juicht toe, dat de regering eindelijk een krachtig initiatief denkt te nemen, en hij zal gaarne zien, dat de regering zich aldus bij de beweging voorop zet.

De heer VAN HOËVELL heeft met groote aandoening het treffende schouwspel bijgewoond, dat zoo even heeft plaats gehad. Hij heeft gehoord, hoe de Min. van Fin. thans eene geheel andere verklaring heeft afgelegd dan in Nov., en hij heeft gezien hoe grooten indruk en welkgenoegen dit verwekt heeft bij den heer van Nispen. Wat Spr. betreft: die verklaring maakt bij hem geen den minsten indruk; want de omstandigheden zijn niet veranderd; de toestand is nu gelijk aan dien van voor 14 dagen; en hij verheugt zich dus niet over telkens elkander afwisselende *verklaringen*, Spr. zal afwachten *handelingen* van de Regering, om te zien of zij *doen* zal wat zij *schijnt te beloven*.

De MIN. v. BUITENL. Zaken kan zeer goed gelooven, waarom de verklaring des Min. van finantiën geen genoegen gedaan heeft aan hen, die gaarne het monopolie willen hebben van afschaffing van belastingen. Tegen dien schijn moet de Minister zich vrijwaren, en de Minister zet uiteen, dat de regering zich geheel en al, ten aanzien van de afschaffing van belastingen, is gelijk gebleven.

De heer v. NISPEN constateert nog eens, door voorlezing der betrokken verklaringen, dat nu de verklaring der Regering *geheel anders* luidt dan die afgelegd is in de jl. maand November.

De heer THORBECKE bespeurt mede een groot verschil in de verklaring der regering, afgelegd den 17 Nov. en nu heden 20 Dec. Spr. noemt de veranderde zienswijze der regering eene snelheid van vooruitgang zoo als er zelden is gezien, hij verheugt er zich ove maar moet opmerken, dat hij

niet veel hecht aan eene afzonderlijke opheffing van lasten, maar *zeer veel* aan een zamenhangend stelsel tot wijziging en verligting der lasten.

De MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN zegt, dat het stelsel der Regering steeds is geweest en nog is, om hen, die 't minst lasten kunnen verdragen, ook 't eerst te verligten.

De heer THORBECKE zegt, dat *de bedoeling* der Reg. wel zijn kon, wat de Min. *nu* opgeeft; maar van die bedoeling is tot dusver niets anders gebleken, dan *alleen weêrstand* tegen elke poging van lasten-vermindering, en *niets doen* van de zijde der Reg. Het *hoofdbeginsel* van voorstellen tot afschaffing moet overigens zijn eene *stelselmatige* verandering in het *belastingstelsel.* Tot dusver is echter, in de voorstellen der Reg., geen zweem van *stelsel* te bespeuren.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken* meent, dat men de zaken verkeerd voorstelt. De regering heeft zich niet gekant tegen *elke* vermindering van lasten; zij verklaarde zich alleen tegen de afschaffing van den accijns op het geslagt. Integendeel: zij is vóór de afschaffing van de rogge-belasting.

Er heeft voorts eene woordenwisseling plaats tusschen den Minister en den heer THORBECKE over de stelling, of de belastingen al of niet op de arbeidsloonen invloed hebben.

De heer VAN HOËVELL zegt, dat de rede des Ministers van Buitenl. Zaken de zaak brengt van het terrein, waarop de discussie was. De Minister heeft zich schuldig gemaakt aan eene vergissing; want een der groote argumenten der Regering ten vorigen jare om weêrstand te bieden aan afschaffing van belastingen was: *de toestand der schatkist* laat het niet toe. Van *dit* argument heeft de Regering thans afgezien. Maar Spr. merkt op, dat wanneer men naast elkander legt 1o. *de plegtige verklaring* bij de indiening der begrooting gedaan; 2° *de niet minder plegtige verklaring*, op 17 Nov. afgelegd, en 3° *de allerplegtigste verklaring*, op heden, 20 Dec., verkondigd: men tusschen alle deze een tastbaar onderscheid zal vinden. Eindelijk meent Spr., dat in de heden afgelegde verklaring duidelijk is gelegen *het voorstel der drie leden tot afschaffing van den accijns op de rogge.*

De MIN. VAN FIN. zegt een paar woorden om aan te toonen, dat hij instemt met het gevoelen van den heer VAN HALL.

De heer VAN NISPEN verklaart, dat hij noch zijne medevoorstellers, met iemand buiten de Kamer gesproken hebben over eenig plan tot overweging van hun voorstel.

De algemeene discussiën worden alsnu gesloten. Omtrent sommige artikelen worden eenige vragen gedaan, en inlichtingen gegeven, waarop wij, welligt, later terugkomen.

Het geheele wetsontwerp wordt met 47 tegen 13 stemmen AANGENOMEN.

Tegen de heeren van der Veen, Zylker, Dullert, Hugenholtz, van Eck, v. Hoëvell, Jespers, Thorbecke, Anemaet, van Wintershoven, Hengst, de Lom de Berg en Strens.

De heer DULLERT vraagt het woord voor eene motie van orde. Spr. meent, dat het niet wenschelijk is, om onzekerheid te laten bestaan over het tijdstip, waarop het reces zal geëindigd zijn; vooral *thans*; nu de behandeling van een gewigtig vraagstuk, betrekkelijk het belastingstelsel, voorts de wet op het onderwijs, op de vereeniging en vergadering enz., de Kamer wachten. Spr. stelt dan voor, om den dag der terugkomst van de kamer te bepalen op 6 Februarij eerstkomende.

De heer HUGENHOLTZ meent, dat voor hen, die in de uiterste hoeken van het vaderland wonen, de vacantie wat te kort is: hij stelt dus liever voor, het reces te doen eindigen op 13 Februarij e. k. — De heer LUIJBEN ondersteunt dit voorstel.

De heer GEVERS V. ENDEGEEST wenscht, dat de Kamer zich geene wet voorschreef, en het aan den President overliet; want er kunnen omstandigheden zijn, waardoor het eindigen van het reces kan *verhaast* of *verlengd* worden.

Over al die voorstellen wordt nog eene wijdloopige discussie gevoerd, waarna het voorstel van den heer DULLERT met 43 tegen 17 stemmen wordt verworpen, en dat van den heer HUGENHOLTZ met 32 tegen 28 stemmen aangenomen, zoodat de Kamer uiteengaat tot 13 Februarij eerstkomende.

's Gravenhage, 20 December.

Z. M. heeft 1o. aan de volgende officieren bij de rustende schutterij in de provincie Friesland, op hun verzoek, eervol ontslag verleend, als: bij de 1ste afd., 2de bat, 1ste comp. aan D. J. van der Ley, als 1ste luit. 3de bat. 6de comp. aan H. Klugkist Hesse, als kapit. bij de 2de afd. 1ste bat. 5de comp. aan S. W. Reindersma, als kapit., en aan F. Beekkerk, als 2de luitenant, 6e comp. aan P. H. Jager als 1ste luitenant, 2de half-bat. 1ste compagnie aan B. ten Cate, als 2de luitenant, 2de comp. aan C. A. M. baron du Tour, als 2de luit., 3de bat. 1ste comp. aan H. S. Taconis, als 2de luit., bij de 3de afd. 2de bat. staf, aan C. H. Tromp, als 2de luit.-kwartierm. 2o. benoemd 1ste afd. 2de bat. 1ste comp. tot 1sten luit. J. B. Deel, tot 2den luit. S. K. Sipma, 1ste afd. 3de bat. 6de comp. tot kadt. H. Habbema, tot 1sten luit. H. Eskes, tot 2den luit. D. W. de Jong, 2de afd. 1ste bat. 5de comp. tot kapit. J. T. de Haan, tot 2de luit. O. W. Reindersma en A. O. de Boer, 2de afd. 1ste bat. 6de comp. tot 1sten luit. L. F. van der Schaaf, tot 2den luit. J. Kisjes. 2de afd. 2de half-bat. 1ste comp. tot 2den luit. H. C. Prins, 2de afd. 2de half-bat. 2de comp. tot 2den luit. K. Kuiper, 2de afd. 3de bat. 1ste comp. [illegible] mr. J. I. Schotborgh Simon, 3de afd. 2de bat. [illegible] W. Tromp, 3de afd. 2de bat. 4de [illegible] 2de luit. tot 2den luit. P. K. Noordenbos, 3de afd. 2de bat. 5de comp. tot 2den luit. mr. J. C. C. Scheltinga Bergsma.

Z. M. heeft benoemd tot procureur bij het provinciaal geregtshof in Drenthe en de arrondissements-regtbank te Assen, mr. J. A. Willinge Gratama, advocaat en commies bij het provinciaal gouvernement aldaar; en tot procureur bij de arrondissements-regtbank te Goes, mr. J. H. de Laat de Kanter, advocaat aldaar.

---

* Z. M. de Koning heeft heden morgen in een bijzonder gehoor ontvangen de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

---

* HH. MM. de Koning en Koningin hebben ll. Zondag aan het diner bij H. M. de Koningin-moeder deel genomen.

---

* Naar men verneemt, zal door Z. M. in de eerste dagen der volgende maand een groot bal van ongeveer 600 personen gegeven worden.

Wij kunnen niet nalaten allezins de aandacht te vestigen op het PANORAMA VAN NOORD-AMERIKA, dat in het *Hotel Chimay* (Kazernestraat) wordt vertoond. Dit schoone en grootsche werk is geschilderd op een doek van 45,000 vierkante voeten, vervaardigd door den heer LEWIS, uit St. Louis. Het bestaat in drie afdeelingen, waarvan de *eerste* van de Boven-Mississippi tot den tempel der Mormons; de *tweede* vangt aan met het fort Madison tot de streek der Indianen; en de *derde* van Cassrile tot aan den waterval van St. Anthony.

Het geheel geeft den beschouwer eene getrouwe en treffende voorstelling van deze fraaije rivier.

De vervaardiger mogt dan ook de ondubbelzinnigste blijken van tevredenheid van een talrijk opgekomen publiek ondervinden.

Zij, die bovengemelde Panorama nog niet bezocht hebben, kunnen wij ten zeerste aanbevelen het met een bezoek te vereeren.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat wij onlangs mededeeling hebben gedaan van een regtsgeding te Amsterdam, waarbij de vraag behandeld werd of Brazil-tabak, in den staat, waarin hij hier gebragt wordt tot snuif geschikt, moet worden gebragt onder *ruwe* dan wel onder *gefabriceerde* tabak. De regtbank heeft op 7 Dec. jl. in deze zaak vonnis gewezen en beslist, dat die tabak *niet* als gefabriceerd is te beschouwen. Dien ten gevolge is daarop slechts een invoerregt van *f* 0,70 per 100 pond verschuldigd. (*A. C.*)

Bij herstemming is tot lid der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Schiedam gekozen, de heer H. C. Rijnbende.

Wij vernemen, dat de kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam zich ter zake van het plaatsen van een vuurschip tusschen de Zeeuwsche banken niet tot den Minister van Marine heeft gewend, maar voorloopig eene commissie van deskundigen heeft uitgenoodigd, een gemotiveerd advies over de raadzaamheid van zoodanigen maatregel, welke door velen verlangd, doch door den minister zoo bepaaldelijk wordt afgekeurd, uit te brengen. (*N. R. C.*)

Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij is bevracht, terug op Amsterdam, de *California*, kapt. M. de Wijn.

Men verneemt, zegt *de Tijd*, dat de aartsbisschop van Utrecht, de heugelijke gebeurtenis van de pauselijke uitspraak nopens de onbevlekte ontvangenis van de H. Maagd, door een herderlijken brief, gedagteekend uit Rome, aan de geloovigen onder zijne jurisdictie heeft aangekondigd.

Den 19 dezer is te Utrecht aan de hoogeschool gepromoveerd tot doctor in de verloskunde, de heer A. F. Verhoeff, med. doctor aldaar.

Naar wij vernemen, zegt de *N. Nijm. Ct.*, heeft de Gemeente-raad van Appeltern met algemeene stemmen besloten, in hooger beroep te komen van het vonnis van het Provinciaal Geregtshof van Gelderland in de bekende school-quaestie. Alzoo zal de belangrijke eigendoms-quaestie eerlang aan de uitspraak van den Hoogen Raad der Nederlanden worden onderworpen.

Uit Antwerpen wordt gemeld, dat de heer Richard C. Cankrien, ridder van de Orde van den Nederl. Leeuw en tegenwoordig consul-generaal der Nederlanden te Marseille, tot dezelfde betrekking te Antwerpen is benoemd.

Ambt Hardenberg. Hoeveel de ongecultiveerde velden winnen bij de kanalisatie, is thans duidelijk te zien in die marken, waardoor de nieuwe vaart gaat. Immers zoover die gegraven is, liggen de velden droog, tengevolge der verbeterde afwatering, vooral opmerkelijk bij den aanhoudenden regen, en zijn zij diensvolgens beter voor cultuur, turf- en plaggensteken geschikt.

Per Telegraaf.

Londen, 20 December. Het Hoogerhuis heeft gisteren eene korte zitting gehouden. De graaf van Aberdeen heeft geweigerd den dag te bepalen, waarop aan de geallieerde legers dank zal worden gezegd voor de tot dus verre behaalde overwinningen. De bill op de militie is naar het Lagerhuis verzonden.

In de zitting van het Lagerhuis heeft de kanselier der schatkist, op eene deswege aan hem gerigte interpellatie, geweigerd eene bill in te dienen, volgens welke er geene successieregten zouden worden geheven van de goederen der krijgslieden, die in den oorlog sneuvelen. Lord John Russell heeft daarna verklaard, dat Frankrijk gezegd heeft, dat het gereed is zooveel troepen naar de Krim te zenden als de beschikbare transportschepen veroorloven. Engeland heeft echter nimmer het denkbeeld gehad, daarvoor subsidiën te betalen. Op deze verklaring volgden luide toejuichingen. Verder verdedigde lord John Russell de tweede lezing der bill tot het aanwerven van vreemde troepen. Van de aanneming of verwerping derzelve zou, volgens zijn zeggen, eene kabinetskwestie gemaakt worden. De heer Bulwer stelde daarop voor, de lezing tot over zes maanden uit te stellen.

De heer Sidney Herbert verdedigde den maatregel als noodzakelijk en ook uit een oogpunt van bezuiniging.

Op het slot der zitting gaf lord Palmerston zijne verwondering te kennen, dat bij den eersten maatregel, dien de regering neemt tot het krachtig voortzetten van den oorlog, er zich zooveel oppositie in het Huis vertoont, waarover hij eenige verwijtingen deed. Buitendien werd deze maatregel door de geschiedenis geregtvaardigd.

De heer d'Israeli antwoordde hierop, dat de vorige handelingen van dien aard hier niet toegepast konden worden, als zijnde die geenszins gelijk. De Hannoveranen en Brunswijkers waren in der tijd bondgenooten van Engeland en geenszins bezoldigde hulptroepen.

Lord John Russell zeide hierop, dat de Fransche en Engelsche legers alle moeijelijkheden zullen weten te overwinnen.

Tot stemming overgegaan zijnde, is de bill aangenomen met 241 tegen 202 stemmen.

De heer d'Israëli verklaarde alstoen in zijne oppositie te zullen volharden.

Lord Stanley deed hierna uitkomen dat de regering nog steeds het stilzwijgen bewaarde nopens den maatregel van het invoeren van oorlogs-contrabande.

Berlijn, 19 Dec. De heer Usedon, vroeger gezant te Rome, is gisteren avond naar Londen vertrokken met een eigenhandigen brief van den Koning aan koningin Victoria. Zijne zending staat in verband met eene Pruissische alliantie met de Westersche Morendheden.

Madrid, 16 Dec. Waarschijnlijk zal bij de Cortes een ontwerp ingediend worden tot herziening van het concordaat, en tot verkoop der geestelijke goederen, ten einde daarmede de schuld te betalen ter vervanging van de belastingen op de levensbehoeften.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 20 December 1854.

Nederland. Pct.		**Rusland.**	
Ned.W.Schuld. 2½	59⅜ ½ 7/16	Pct.	
Dito Certificat.. 3	70⅞ 71	*Hope*1798/1816 5	99⅞
Dito Dito .. 4	89 3/16 89	Dito 1828/1829 5	
O. I. Leening.. 4		Cert.1831/1838 5	
Amort. Syndic. 3½	86⅞	Dito Dito 4½	
Hand.-Maats.. 4½		Dito *Hope* ... 4	
Belgie.		Dito *Stieglitz* . 5	
Certificaten... 2½		Dito dito 5e Ser. 4	
D° *Rothschild* . 2½	48 5/16	Inschr. Assig. . 6	
Frankrijk.		Certific. dito. . 6	56 5/16
Obligatiën ... 3			
Spanje.		**Polen.**	
Nieuwe 1	18 7/16 ½	Obligatiën ... 4	
Dito Buitenl. . 3			
D° Binnenl.6/m. 3	33½ ⅝	**Oostenrijk.**	
Bew. Sp. Com.	5 5/16	Metalliek ... 5	62¾ 63
Amort. Schuld.		Dito bet. Amst. 5	72¾
Portugal.		Dito Nation. . 5	65½ ¾
Londen nieuwe. 3	36⅞	Dito 1847 . . . 2½	31 15/16 32
Dito uitgest. . 4		Dito 1851/1852 2½	31 15/16 32

Mexic., te Lond. 3 pct. 19 5/16, 7/16, 3/8; dito Onb. 19 5/16, 7/16, 3/8.

Over het geheel was de markt heden wederom zeer onbeduidend. De stemming was met uitzondering in Spaansche fondsen, weder over het geheel flaauwer.

FRANKFORT, Dingsdag 19 December. Metalliek 5 pct. 64⅝; Spanje binnenl. 3 pct. 33; dito 1 pct. 18 3/16.

LONDEN, Dingsdag 19 December. Consols op t. 91⅝, ¾; N. Mexic. 3 pct. 21⅛, ⅜; Peru N. 4½ pct. 69; Gren. Uitg. 5½; Ecuador 3½; Sardinie 5 pct. 83; Spanje 3 pct. buit. 38¾; dito 1 pct. 18⅞. 19⅛; dito Certific. 5¼, ½; dito Passive 4⅜, ⅝; Russen 4½ pct. 88; dito 5 pct. 97; Holl. 4 pct. 91½; dito 2½ pct. 61½; Turksche leening 6.

PARIJS, Dingsdag 19 December. Fr. 4½ pct. 94.75; dito 3 pct. 68.70; Sp. binn. 3 pct. 34½; N. Metall. 85.

WEENEN, Dingsdag 19 December. N. Metall. 82⅞; N. Leen. 98¾; Nat. Leen. 86½; Bankactien 1246; Lombarden 97; Zilver 27½; Wissel op Londen 12.15; dito op Parijs 147½.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.